

le v imeniku družbine matice (Matrikel) zapisani stojé, če pa na nobeno vižo ne pokažejo, da so za družbo na svetu; če se ne vdeležijo zborov, nočejo majhniga odrajtvila plačevati in tudi scer na nobeno vižo ne pokažejo, da kaj za-njo storé. Kdor hoče cilj in konec, mora hoteti tudi pripomočke, ki peljejo k temu cilju in koncu. Vsak človek, kterimu je za kmetijske družbe mar in resnico govori, mora obstati, da so po vsih deželah kmetijske družbe izmed vsih družb tiste, ktere za prid in blagostanje svoje dežele nar več storé z besedo (v spisih in bukvah) in v djanji.

Slava obertnije.

Zares! čudna stvar je obertnija. Nobena težava ne straši obertnika ali rokodelca, nobena daljava, nobena reč, naj bo še tako zaničevana in še tako vmašana. Obertni je vse dobro, vse ljubo; tudi v smetéh iše in najde zlata vredno zerno. Bolj kakor za zlato in bisere, pri kterih bi moglo na milione ljudi glada umreti, pa se pečá ona za železo in predivo, za oglje in kostí, in tisuč in tisuč družih dostikrat zaničevanih reči, po kterih živí narod človeški in si pridela obleko in hrano.

Stergane cunje berača se spremenijo v rokah fabrikanta v ličin papir, ki je na vse strani toliko imeniten na svetu. Po novi znajdbi Karlina Toma-ta v Švajcu se volnate cunje omikujejo tako, da suknarji iz njih spet delajo lično sukno. Kdo vé, ali njegova lepa suknja ni nekda oblačilo bila na pol naziga berača! Obertni je vse mogoče; ona ne pripustí, da bi se kaj pogubilo, ampak porabi vse, če ne za ta pa za uni izdelk.

Kar se od papirja odreže, kdo bi mislil, da taki odrezki še kaj veljajo! Ali fabrike jih nabirajo, jih v stopnicah spahajo v testó, — temu testu dajo različne podobe, ga napojijo z oljem in limnico, po tem posušé, stružijo (drakslajo), z lahkim kamnjam (votličem) likajo, malajo in lakirajo. Stopi z nami, prijatel, v take fabrike, kjer tako popirno testovje (Papiermaché) izdelujejo in vidil boš, kako se papirni odrezki v nove podobe spreminjajo; tukaj v lične tabačnice, tam v krasne svetilke in sto družih reči, od kterih bi nikakor ne verjel, da so blago — iz papirnih odrezkov.

Poglej dalje oblance, — kako malo vredne so na prvi pogled! In vendar je bistroumnost človeška iznajdla, ž njimi naglo kís (jesih) delati. Kadí se napolnejo z oblancami, čez nje se postavi sodec žganja in se odpre, da kapljica za kapljico kaplja na oblance, — kar pri pipi z oblanc vún priteče, kaj je? močen in čist kís je, ki se je naredil iz žganja, kteriga je zraka kislic okisal, ko je pot skoz oblance šel.

Še čudniši je sprememba cestniga praha in blata, ktero v podobi ličnih posod pod imenam siderolita lepša nar čedniši poslopja bogatih ljudi.

Tistih lepo belih tobačnih pip, ki so iz morske pene (Meerschäum) narejene, kdo jih ne pozná! Ali vsak tega ne vé, da vse, kar je pri izdelovanju pip se odrezalo in pri vertanju odpadlo, je prišlo nekda v smeti. Sedaj se ti odrezki vsi spet porabijo, od kar je nek priprost človek Krištof Dreis iz Ruhle v letu 1772 našel, da vsi ti odrezki se dajo v moko zmleti in v vodi raztopljeni v testo sterediti, ki se zopet da porabiti.

Maloktera žival pogine, brez da bi človek od nje kaj v prid ne obrnil. Brez ovčjih in kozjih čev bi ne imel strún, in brez strún bi ne bilo godbe, ki razveseli človeško serce. Kar ni za nič družiga dobro, je dobro še za lim; brez lima pa kaj bi počeli mi-zarji in drugi rokodelci!

Za vsako kost je obertnijstvu mar, in če kost ni za nič družiga, je cukrarijam še ljuba; brez spodia ali moke sožganih kostí bi še ne mogli čistiti cukra in mu lepe bele barve dati.

Koliko vrednost so najdlji umni kmetovavci v košeni moki, s katero si rodovitnost polja množijo!

In če bi moke žganih kostí ne imeli, od kod bi se napravljali voščilo, s kterim se likajo naši čevlji? Iz te moke pridjana žvepljena kislina napravi gips, in ta je, ki da usnju svit, ko se lika s kertačo; olje in sladčica se pridevata, da je usnje vólno!

Že pred sto in sto leti nam je pošiljala Afrika salmiak. Tisuč bolnikov, ki so za persnimi boleznimi hirali, je spravil salmiak spet na noge. In kaj je bil salmiak? Nič družiga kot stanjšek (sublimat) kamelniga gnoja. Če pa nališpana gospá se ponosno suče s turško rudečino barvano kikljo; kaj mislite, komú gré polovica hvale, ki se gospej daje za krasno škarlatasto barvo? Govedjeku! zakaj on je podlaga te barve. In lični glavnik, ki ga nosi v umetno spletenih laséh, kaj je? — rog vola!

In teh izgledov bi zamogli brez konca in kraja naštetí; povsod se nam razodeva slava obertnijstva!

Ogled nove kazenske postave

zoper hudodelstva, pregreške in prestopke.

(Dalje.)

Od prestopkov zoper javne naprave in naredbe, namenjene za občno varnost.

Zapeljanje urednika h krivi rabi uredske oblasti.

Kdor urednika z darovi k pristranosti ali k prelomu njegove uredske dolžnosti zapeljati skuša, stori prestopok, če se v tem ne najde že prej zaznamvano hudodelstvo ali kak drug huje kaznovan prestop postave, in naj se kaznuje z zaporom od 1 do 6 mescov.

Razžalitve javnih urednikov, služabnikov, straž, postavljenecov pri železnih cestah itd.

Vsako razžaljenje take osebe, naj se stori z besedo ali djanjem, ako te osebe povelje kake gosposke zveršujejo ali svoj ured ali svojo službo opravljajo, gré kakor prestopok kaznovati, če se v tem ne pokaže kako hujši kazni podverženo kaznjivo delo.

Razžalitve z besedo je kaznovati z zaporom od 3 dni do 1 mesca, razžalitve z djanjem pa od 1 do 6 mescov.

Ako je pa razžaljenje nasledke imelo, in je v resnici spolnitev gosposkega zaukaza ali opravo ureda ali službe ubranilo, gré krivca obsoditi v hud zapor od 3 do 6 mescov.

Drugačno vtikanje v izveršbo javnih služb.

Kdor se brez razžalitve gori v misel vzete kako drugači vtikuje, da bi kaki izmed oseb ravno ondi imenovanih branil, svoj ured ali svojo službo opravljati ali kako gosposkino povelje spolniti, se zakrivi s prestopkom, in se kaznuje z zaporom od 1 dnéva do 1 mesca.

Pokvarjenje patentov in ukazov itd.

Prestopka je tudi kriv, kdor patente, ukaze, pečate deržavnih ali občinskih oblastnij ali pod kakršnim bodi imenom in podobo zavoljo javnega razglašanja nabite ali izpostavljene, po gosposki podpisane pisma odterga, preč vzame, razterga, umaže, ali drugači pokvari. Če se ti prestopok stori zgolj iz lahkomišelnosti ali nagajivosti, je kaznen zapor od 24 ur do 1 tedna. Če se pa v preiskavi pokaže namen, bodi si oblastnijo osramotiti, ali pa oznanjenje in spolnjenje kacega ukaza ubra-